

1976-03-17
1976-03-18

LÄNSSTYRELSEN, UPPSALA
Planenheten

Ink. 14 04. 76.

Dnr

1 (5)

Bildande av naturreservat i Enköpings kommun, Uppsala län, och Heby kommun, Västmanlands län

Beskrivning av reservatet

Benämning:

Skattmansöadalen.

Kommuner:

Enköping, Uppsala län.
Heby, Västmanlands län.

Socknar:

Torstuna och Österunda, Uppsala län.
Vittinge, Västmanlands län.

Fastigheter, markägare
och nyttjanderättshavare:

Se bilaga B, avd. 1:4.

Lägesbeskrivning:

Ek karta 117 64, 117 73, 117 74.
Top karta 11 H Enköping NV.

Reservatet är beläget vid Ytterkvarn c:a 2 mil norr om Enköping och 3,5 mil väster om Uppsala. Det omfattar de djupaste delarna av Skattmansöåns dalgång sydost om det nedlagda Skattmansö tegelbruk.

Gränser:

Området är markerat på en till detta beslut fogad karta (bilaga A).

Areal:

70,5 hektar.

Förvaltare:

Markägarna i samråd med skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län.

Ärendets handläggning:

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslutade 1961-05-26 om fridlysning som naturminne av ett område i ådalen vid Skattmansöån. I samband med ifrågasatt naturreservatbildning inom ett av Enköpings kommun förvärvat område omedelbart söder om det befintliga naturreservatet har fråga väckts om upprättande av en skötsel- och dispositionsplan även för det befintliga reservatet och en modernisering av gällande föreskrifter för detta. Området omfattas även av förordnande enligt 19 § naturvårdslagen till skydd för landskapsbilden (länsstyrelsens i Västmanlands län beslut 1968-09-12).

Grund för beslutet

Naturresevatet utgörs av den öppna, markanta jordbruksdalen. Huvuddelen av den djupa åravinen betas liksom björkbevuxna moränmarker på dalsidorna. Ådalen har en intressant vegetation och välutbildade raviner. I avlagringarna har gjorts fynd från både Littorinatiden och Ancylustiden - två av Östersjöns utvecklingsstadier efter istiden.

Vid Ytterkvarn finns lämningar efter en kvarn och Skattmansö järnbruk, bl a i form av ett flertal husgrunder och en nyligen restaurerad bostadsbyggnad från 1700-talet.

Reservatets syfte är att för framtiden bibehålla dalgångens karaktär av öppen odlingsbygd med däri ingående lämningar efter tidigare kvarn- och järnbruksverksamhet samt att utnyttja den för rörligt friluftsliv, forskning och undervisning. Reservatet skall inte utgöra hinder för fortsatt hävd av åker- och betesmarker och inte heller för underhåll av de befintliga, allmänna vägarna 817 och 818.

Inom fastigheten Ål 1:39 kan - under vissa förutsättningar - anläggas en skidsportanläggning, vars omfattning närmare framgår av skötselplanen (bilaga B).

MED STÖD AV 7 § NATURVÄRDSLAGEN (1964:822) FÖRKLARAR LÄNSSTYRELSEN DET OMRÅDE SOM UTMÄRKTS PÅ BIFOGADE KARTA SOM NATURRESEVAT.

Reservatsföreskrifter

FÖR ATT TRYGGA ÄNDAMÅLET MED RESERVATET FÖRORDNAR LÄNSSTYRELSEN MED STÖD AV 8-10 §§ NATURVÄRDSLAGEN SAMT 8 § NATURVÄRDSKUNGÖRELSEN (1974:1028) ATT NEDAN ANGIVNA FÖRESKRIFTER SAMT VÄRD- OCH FÖRVALTNINGSBESTÄMMELSER SKALL GÄLLA BETRÄFFANDE OMRÅDET.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi, landskapets allmänna karaktär eller markytans form,
- gräva, schakta, dika, dämna, dränera, muddra, tippa avfall, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning annat än i enlighet med den av länsstyrelsen fastställda skötselplanen,
- anordna upplag annat än i samband med reservatets skötsel,
- dra fram luftledning - med undantag för ledning inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- anlägga bro eller brygga annat än i enlighet med den av länsstyrelsen fastställda skötselplanen,

- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - nödvändiga fridlysningstavlor, anvisningsskyltar, gränsmarkeringar och stigmarkeringar undantagna,
- företa åtgärd som avses i byggnadsstadgan 54 § (1959:612) annat än i enlighet med den av länsstyrelsen fastställda skötselplanen - med undantag för åtgärder inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- utföra anläggning eller utöka befintlig anläggning annat än i enlighet med den av länsstyrelsen fastställda skötselplanen - med undantag för åtgärder inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- förändra byggnads eller anläggnings yttre utseende annat än i enlighet med den av länsstyrelsen fastställda skötselplanen - med undantag för åtgärder inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- uppföra hägnader utöver vad som normalt erfordras för betesdrift - med undantag för hägnader och staket inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- inplantera i området främmande växt- eller djurarter - med undantag för sådana åtgärder i samband med trädgårdsodling inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- avverka, röja eller skogsodla annat än i enlighet med den av länsstyrelsen fastställda skötselplanen - med undantag för sådana åtgärder inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- upplåta mark för tältning annat än inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- upplåta mark för att ställa upp husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon annat än på särskilt anvisad plats eller inom de särskilt angivna tomtplatserna,
- framföra motordrivet fordon - förbudet gäller inte på allmänna vägar, särskilt anvisade vägar, parkeringsplatser och inte vid arbeten i samband med reservatets skötsel,
- i övrigt utan länsstyrelsens tillstånd vidta åtgärder som strider mot reservatets syfte.

Inom de särskilt angivna tomtplatserna är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att

- företa åtgärd som avses i byggnadsstadgan 54 § (1959:612),
- utföra anläggning eller utöka befintlig anläggning,
- förändra byggnads eller anläggnings yttre utseende eller färgsättning,
- dra fram mark- eller luftledning,
- fälla träd med undantag för slybekämpning och normal gallring,
- uppföra hägnader eller staket.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom området som framgår av den till detta beslut fogade skötselplanen (bilaga B).

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- plocka blommor före 1 juli,
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada träd och buskar eller skada vegetationen i övrigt, t ex genom att gräva upp örter, gräs, mossor eller lavar,
- medvetet störa djurlivet genom att exempelvis klättra upp i bo-träd eller från nära håll fotografera fågelbo eller annan boplatz,
- medföra ej kopplad hund,
- göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser,
- framföra motordrivet fordon annat än på de allmänna vägarna 817 och 818, samt på särskilt anvisade vägar och parkeringsplatser,
- parkera annat än på de särskilt anvisade parkeringsplatserna,
- ställa upp husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anvisade platser,
- tälta,
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning,
- på störande sätt utnyttja radio, grammofon, bandspelare, musikinstrument e d,
- i övrigt utan länsstyrelsens tillstånd företa åtgärd som strider mot reservatets syfte.

Länsstyrelsen erinrar om att en stor del av reservatet utgörs av betesmarker. För att området skall bibehålla sin tilltalande karaktär krävs att dessa marker betas. Allmänheten är skyldig att visa särskild hänsyn härtill så att onödiga störningar i betesdriften inte uppkommer.

D. Bestämmelser enligt 8 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

Syftet med vården och förvaltningen

Vård och förvaltning syftar till att för framtiden bibehålla dalgångens karaktär av öppet odlingslandskap med åkrar, betesmarker och bäckraviner att utnyttjas för jordbruk, forskning och rörligt friluftsliv. Inom fastigheten A1 1:39 kan - under vissa förutsättningar - uppföras en skidsportanläggning, vars omfattning framgår av skötselplanen (bilaga B).

Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade skötselplan (bilaga B).

Förvaltare

Markägarna i samråd med skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län.

Samråd

Förvaltarna skall vid områdets vård och förvaltning iaktta i naturvårdskungörelsen föreskrivet samråd med naturvårdsverket och länsstyrelsen. Kontakterna skall ske via skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län. Beträffande åtgärder som berör bebyggelsen vid Ytterkvarn eller fornlämningar skall samråd även ske med landsantikvarien i Uppsala län.

Märkning

Reservatet skall av skogsvårdsstyrelsen utmärkas enligt statens naturvårdsverks anvisningar.

- - - - -

Detta beslut gäller från och med 1976-05-03.

Länsstyrelsen förordnar samtidigt att länsstyrelsens i Västmanlands län beslut 1961-05-26 om fridlysning som naturminne av visst område i ådalen genom detta beslut skall upphöra att gälla.

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till regeringen. Besvärsskrivelsen insänds till jordbruksdepartementet, Fack, 103 20 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden har fått del av beslutet.

I besvärsskrivelsen skall anges det beslut som överklagas. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens i Västmanlands län styrelse 1976-03-17 och av länsstyrelsens i Uppsala län styrelse 1976-03-18. I styrelsens beslut har deltagit för Västmanlands län landshövdingen Cederwall, ledamöterna Carlsson, Sven-Börje Eriksson, Åke Eriksson, Hedlund, Kjellgren, Lindén, Lundberg och Svensson och för Uppsala län landshövdingen Edenman, ledamöterna Ahlqvist Carlsson, Eriksson, Hjorth, Hübinette, Kastemar, Sjöman och Virding samt tjänstgörande suppleanten Hultquist.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har dessutom deltagit för Västmanlands län länsrådet Williamsson, länsarkitekten Emanuelson, överlantmätaren Swensson, tf naturvårdsdirektören Larsson, 1:e länsassessorn Wickström samt landskapsarkitekten Wessberg, föredragande, samt för Uppsala län länsrådet Blomquist, förste länsassessorn Blomberg, naturvårdsdirektören Ekeberg, länsarkitekten Bergström, överlantmätaren Hygstedt och tf byrådirektören Haglund, föredragande.

Gustav Cederwall

Ragnar Edenman

Christina Wessberg

Eric Maglund

Bestyrkes på tjänstens vägnar

M. S. Ahlqvist

BILAGA A.

C-LÄN 11,121-2411-74

U-LÄN 11,121-426-76

SKATTMANSÖDALENS NATUR- RESERVAT

